

Samkeppnisstaða ferðapjónustunnar á Íslandi

Samkeppnisstaða ferðapjónustunnar á Íslandi er í fjórða sæti af 124 þjóðlöndum samkvæmt könnun *Alþjóðlegu efnahagsstofnunarinnar (WEF)*. Iðntæknistofnun er samstarfsaðili *Alþjóðlegu efnahagsstofnunarinnar (World Economic Forum)*. Frekari upplýsingar um könnunina ásamt örðum gögnum er snerta samkeppnishæfni Ísland má finna á vefsíðu stofnunarinnar www.iti.is.

Alþjóðlega efnahagsstofnunin reiknar svonefnda Samkeppnisvísitölu ferðapjónustunnar fyrir hvert land. Samkvæmt henni er Sviss leiðandi land á sviði ferðapjónustu af þeim löndum sem tóku þátt í könnuninni og er í fyrsta sæti. Í kjölfarið kemur Austurríki í öðru sæti og svo Þýskaland í því þriðja. Ísland er síðan í fjórða sæti og Bandaríkin í því fimmta.

Frá árinu 1979 hefur Alþjóðlega efnahagsstofnunin verið í fararbroddi rannsókna á samkeppnishæfni landa. Markmið starfs okkar á sviði samkeppnishæfni er að stuðla að bættum skilningi á því hvers vegna sum lönd verða efnahagslega sterk á meðan önnur sitja eftir. Þegar litið er til langvarandi áhuga ráðsins á efnahagsþróun, ásamt vaxandi mikilvægi ferðapjónustu fyrir hagkerfi einstakra landa, er rannsókn sem beinir sjónum sínum að ferðapjónustuiðnaðinum einstaklega þýðingarmikil. Í þessu sambandi er markmið *Skýrslu um samkeppnishæfni ferðapjónustu (e. The Travel & Tourism Competitiveness Report)* að rannsaka þá þætti og þá stefnumótun sem eru drífandi afl í samkeppnishæfni ferðapjónustu þjóða um heim allan.

Iðntæknistofnun hefur meðal annars það hlutverk að fylgjast með framleiðni einstakra greina atvinnulífsins og telur þátttöku í verkefnum Alþjóðlegu efnahagsstofnunarinnar mikilvæga í þessu sambandi. Á síðasta ári gaf stofnunin út rit sem nefnist *Samkeppnisstaða þjóða, Ísland í alþjóðlegum samanburði*. Í ritinu er að finna umfjöllun um aðferðir Alþjóðlegu efnahagsstofnunarinnar og almennan fróðleik um samkeppnisstöðu Íslands almennt. Það er sérstaklega ánægjulegt að Alþjóðlega efnahagsstofnunin beini athygli sinni að ferðapjónustunni. Þetta er vaxandi grein hér á landi og innviðir hennar hafa styrkst verulega síðustu ár. Segja má að ferðapjónusta sé í alþjóðlegu samhengi einn mikilvægasti alþjóðlegi atvinnuvegurinn og aðalatvinnuvegurinn í mörgum löndum, og jafnframt sá atvinnuvegur sem er í hvað örustum vexti þegar kemur að öflun gjaldeyrstekna og sköpun nýrra starfa samkvæmt upplýsingum Alþjóðaferðamálasamtakanna. Þessi atvinnuvegur er mikilvægur hvati vaxtar og velmegunar og í þróunarlöndunum dregur hann einnig úr fátækt. Samkvæmt upplýsingum Alþjóðaferðamálaráðsins (WTTC) skapast reyndar flest ný störf í þróunarlöndunum í ferðapjónustu.¹⁾

Samkeppnisvísitala ferðapjónustunnar

Markmið samkeppnisvísitölu ferðapjónustunnar (TTCI), er að *mæla þá þætti og stefnumótun sem gera þróun ferðapjónustunnar að álitlegum kosti í mismunandi löndum*. TTCI-vísitalan er samsett úr ýmsum „stöðum“ samkeppnishæfni í ferðapjónustu, og eru þær alls 13.

¹⁾Rannsókn Alþjóðaferðamálaráðsins og Accenture, Tourism Satellite Accounting.

Þessar stoðir eru:

1. Stefnumótandi reglur og reglugerðir
2. Umhverfisreglugerðir
3. Öryggi
4. Heilbrigði og hreinlæti
5. Forgangsröðun ferðaþjónustu
6. Skipulag loftsamgangna
7. Skipulag samgangna á jörðu niðri
8. Skipulag ferðamennsku
9. Skipulag upplýsinga- og fjarskiptatækni
10. Verðsamkeppnishæfni í ferðamálaíðnaðinum
11. Mannauður
12. Sýn þjóðarinnar á ferðamennsku
13. Náttúruleg og menningarleg verðmæti

Stoðirnar eru flokkaðar í þrjár undirvísitölur sem ná yfir víðtæka breytuflokka sem greiða fyrir eða eru drífandi afl í samkeppnishæfni ferðaþjónustu. Þessir flokkar eru (1) regluumgjörð ferðaþjónustu, (2) rekstrarumhverfi og skipulag ferðaþjónustu og (3) mannaúður, menningarlegar og náttúrulegar auðlindir ferðaþjónustu. Fyrsta undirvísitalan nær yfir þá þætti sem tengjast stefnumótun og falla almennt undir verksvið opinberrar stjórnarsýslu (stefnumótandi reglur og reglugerðir, umhverfisreglugerðir, öryggi og forgangsröðun ferðaþjónustu); önnur undirvísitalan nær yfir þætti í rekstrarumhverfinu og skipulagi hvers hagkerfis (skipulag loftsamgangna, skipulag samgangna á jörðu, skipulag ferðamála, skipulag upplýsinga- og fjarskiptatækni og verðsamkeppnishæfni); og þriðja undirvísitalan nær yfir mannlega og menningarlega þætti í auðlindum hvers lands (mannaúður, sýn þjóðarinnar á ferðamennsku og náttúruleg og menningarleg verðmæti).

Hver stoðanna þriggja er samsett úr fjölda einstakra breyta. Gagnamengið inniheldur bæði beinharðar staðreyndir og gögn úr árlegri könnun Alþjóðlegu efnahagsstofnunarinnar, *Executive Opinion Survey*. Fyrirnefndu staðreyndirnar eru fengnar úr opinberum heimildum og frá alþjóðlegum ferðaþjónustustofnunum og sérfræðingum á sviði ferðaþjónustu, til dæmis Alþjóðasambandi flugfélaga, Alþjóðaflugmálastofnuninni, Alþjóðaferðamálasamtökunum, Alþjóðaferðamálaráðinu og Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna. Könnunin er gerð meðal forstjóra og helstu viðskiptaleiðtoga í öllum hagkerfunum sem rannsókn okkar nær yfir – þetta er fólkið sem tekur fjárfestingarákvarðanir innan viðkomandi hagkerfa. Könnunin veitir einstakar upplýsingar um mörg eigindleg málefni sem varða viðskiptaumhverfi og stofnanir.

Sjá meðfylgjandi töflu um samanburð milli landa.

Nánari upplýsinga er að finna á www.iti.is.

Table 1: The Travel & Tourism Competitiveness Index

Country/Economy	SUBINDEXES							
	OVERALL INDEX		Regulatory framework		Business environment and infrastructure		Human, cultural, and natural resources	
	Rank	Score	Rank	Score	Rank	Score	Rank	Score
Switzerland	1	5.66	2	5.80	2	5.36	2	5.81
Austria	2	5.54	3	5.79	12	4.97	1	5.86
Germany	3	5.48	6	5.62	3	5.23	6	5.61
Iceland	4	5.45	5	5.69	8	5.04	5	5.61
United States	5	5.43	33	5.06	1	5.74	12	5.50
Hong Kong SAR	6	5.33	4	5.75	14	4.81	14	5.44
Canada	7	5.31	15	5.31	4	5.22	16	5.40
Singapore	8	5.31	1	5.81	11	5.01	42	5.11
Luxembourg	9	5.31	17	5.28	9	5.04	8	5.60
United Kingdom	10	5.28	21	5.20	6	5.08	10	5.58
Denmark	11	5.27	8	5.46	16	4.76	9	5.59
France	12	5.23	13	5.34	5	5.10	28	5.27
Australia	13	5.21	16	5.28	10	5.04	26	5.30
New Zealand	14	5.20	10	5.44	20	4.57	7	5.60
Spain	15	5.18	25	5.15	7	5.05	19	5.34
Finland	16	5.16	7	5.61	18	4.68	33	5.18
Sweden	17	5.13	19	5.25	13	4.88	27	5.27
United Arab Emirates	18	5.09	18	5.28	19	4.68	24	5.31
Netherlands	19	5.08	22	5.17	15	4.77	25	5.30
Cyprus	20	5.07	29	5.09	23	4.50	3	5.62
Belgium	21	5.07	24	5.16	29	4.41	4	5.62
Portugal	22	5.05	11	5.40	22	4.50	30	5.23
Norway	23	5.04	9	5.45	21	4.56	40	5.12
Greece	24	4.99	20	5.21	32	4.36	15	5.41
Japan	25	4.99	28	5.10	17	4.71	38	5.15
Malta	26	4.96	23	5.16	31	4.37	21	5.33
Ireland	27	4.93	14	5.32	26	4.44	46	5.03
Estonia	28	4.90	32	5.07	25	4.45	34	5.18
Barbados	29	4.86	31	5.08	36	4.14	17	5.38
Taiwan, China	30	4.82	45	4.73	28	4.43	23	5.32
Malaysia	31	4.80	27	5.12	27	4.44	57	4.84
Israel	32	4.80	36	4.93	33	4.28	35	5.18
Italy	33	4.78	42	4.77	30	4.38	32	5.18
Tunisia	34	4.76	12	5.34	47	3.77	37	5.15
Czech Republic	35	4.75	40	4.80	37	4.13	22	5.32
Qatar	36	4.71	34	5.04	39	4.10	49	4.99
Slovak Republic	37	4.68	37	4.86	45	3.81	18	5.37
Croatia	38	4.66	58	4.37	40	4.06	11	5.55
Mauritius	39	4.63	35	4.96	46	3.77	39	5.15
Hungary	40	4.61	26	5.15	51	3.71	51	4.98
Costa Rica	41	4.60	39	4.80	52	3.66	20	5.34
Korea, Rep.	42	4.58	46	4.61	24	4.46	73	4.67
Thailand	43	4.58	41	4.78	35	4.14	59	4.82
Slovenia	44	4.58	44	4.74	38	4.11	53	4.88
Chile	45	4.58	38	4.83	42	3.87	47	5.03
Jordan	46	4.52	30	5.09	54	3.65	58	4.82
Bahrain	47	4.45	61	4.24	34	4.24	54	4.86
Jamaica	48	4.41	49	4.54	59	3.53	36	5.17
Mexico	49	4.38	48	4.55	57	3.60	50	4.98
Dominican Republic	50	4.35	51	4.52	71	3.28	29	5.24
Lithuania	51	4.34	57	4.39	43	3.84	61	4.79
Turkey	52	4.32	53	4.45	63	3.49	48	5.00
Latvia	53	4.31	60	4.32	41	4.00	77	4.63
Bulgaria	54	4.31	66	4.17	56	3.64	41	5.11
Panama	55	4.28	56	4.41	53	3.66	63	4.76
Uruguay	56	4.28	43	4.76	67	3.32	64	4.75
Morocco	57	4.27	47	4.60	72	3.27	52	4.93
Egypt	58	4.24	50	4.52	60	3.51	68	4.70
Brazil	59	4.20	67	4.14	48	3.76	67	4.70
Indonesia	60	4.20	54	4.45	68	3.30	56	4.85
Serbia and Montenegro	61	4.18	79	3.99	80	3.09	13	5.47
South Africa	62	4.18	59	4.35	44	3.81	96	4.37
Poland	63	4.18	63	4.22	62	3.50	60	4.81
Argentina	64	4.18	85	3.90	58	3.58	45	5.05
India	65	4.14	62	4.24	55	3.64	81	4.55
Georgia	66	4.13	55	4.44	98	2.77	31	5.18

(cont'd.)

Table 1: The Travel & Tourism Competitiveness Index (cont'd.)

Country/Economy	SUBINDEXES							
	OVERALL INDEX		Regulatory framework		Business environment and infrastructure		Human, cultural, and natural resources	
	Rank	Score	Rank	Score	Rank	Score	Rank	Score
Kuwait	67	4.08	71	4.07	50	3.71	86	4.46
Russian Federation	68	4.03	100	3.64	49	3.75	65	4.71
Guatemala	69	4.00	68	4.14	76	3.16	69	4.69
Botswana	70	3.99	64	4.21	69	3.30	85	4.47
China	71	3.97	78	4.00	61	3.51	93	4.39
Colombia	72	3.96	69	4.12	77	3.15	78	4.62
Namibia	73	3.95	73	4.05	64	3.44	95	4.37
Armenia	74	3.93	65	4.21	96	2.80	62	4.77
Azerbaijan	75	3.92	77	4.01	70	3.29	88	4.45
Romania	76	3.91	87	3.86	74	3.20	71	4.68
El Salvador	77	3.90	75	4.01	66	3.34	98	4.36
Ukraine	78	3.89	76	4.01	73	3.21	89	4.45
Sri Lanka	79	3.89	70	4.11	91	2.86	70	4.69
Tanzania	80	3.86	72	4.07	89	2.88	75	4.64
Peru	81	3.86	74	4.04	85	2.95	80	4.59
Kazakhstan	82	3.81	81	3.97	81	3.03	90	4.44
Macedonia, FYR	83	3.81	114	3.34	82	3.01	44	5.07
Gambia	84	3.81	52	4.48	106	2.66	101	4.28
Trinidad and Tobago	85	3.79	88	3.83	65	3.35	104	4.20
Philippines	86	3.79	80	3.98	79	3.10	100	4.29
Vietnam	87	3.78	84	3.91	95	2.81	76	4.63
Honduras	88	3.78	83	3.93	83	2.97	91	4.44
Nicaragua	89	3.76	82	3.97	99	2.76	82	4.54
Albania	90	3.75	94	3.70	114	2.49	43	5.07
Mongolia	91	3.72	92	3.74	109	2.57	55	4.86
Mauritania	92	3.71	95	3.68	97	2.80	74	4.67
Algeria	93	3.67	89	3.81	93	2.82	97	4.37
Zambia	94	3.66	86	3.87	120	2.44	72	4.67
Moldova	95	3.65	99	3.65	100	2.75	83	4.54
Cambodia	96	3.64	90	3.77	103	2.71	87	4.45
Ecuador	97	3.64	98	3.66	90	2.87	94	4.38
Kenya	98	3.62	91	3.76	86	2.94	107	4.15
Venezuela	99	3.62	117	3.32	78	3.12	92	4.41
Guyana	100	3.56	96	3.67	88	2.93	109	4.09
Uganda	101	3.56	105	3.54	119	2.44	66	4.70
Kyrgyz Republic	102	3.54	111	3.41	104	2.69	84	4.52
Pakistan	103	3.52	106	3.50	75	3.19	118	3.88
Bosnia and Herzegovina	104	3.51	101	3.59	94	2.82	108	4.14
Mali	105	3.50	93	3.72	121	2.41	99	4.36
Nepal	106	3.49	113	3.39	117	2.47	79	4.60
Zimbabwe	107	3.48	108	3.49	84	2.97	114	3.99
Suriname	108	3.47	110	3.44	87	2.94	112	4.02
Bolivia	109	3.46	109	3.46	101	2.73	103	4.20
Tajikistan	110	3.46	97	3.67	112	2.52	105	4.18
Paraguay	111	3.44	107	3.50	92	2.84	113	4.00
Madagascar	112	3.44	104	3.54	105	2.68	110	4.09
Burkina Faso	113	3.41	102	3.58	115	2.48	106	4.17
Malawi	114	3.31	103	3.57	118	2.46	117	3.90
Nigeria	115	3.30	118	3.32	102	2.72	119	3.86
Benin	116	3.28	112	3.40	116	2.47	115	3.96
Ethiopia	117	3.26	120	3.13	110	2.57	111	4.08
Cameroon	118	3.25	119	3.16	122	2.37	102	4.22
Mozambique	119	3.23	115	3.34	107	2.63	121	3.71
Bangladesh	120	3.21	121	3.07	108	2.61	116	3.96
Lesotho	121	3.12	116	3.34	111	2.54	123	3.48
Angola	122	2.89	122	2.91	113	2.50	124	3.25
Burundi	123	2.88	123	2.82	123	2.31	122	3.50
Chad	124	2.68	124	2.51	124	1.80	120	3.72